

Natuurbewust winnen

Intern protocol

Natuurbewust winnen

Dit boekje is voor alle K3 medewerkers die onze zand en grind-, klei- en milieuprojecten voorbereiden en uitvoeren. Het geldt als protocol, dat tijdens alle stappen van een project gevolgd moet worden.

Wat voorafgaand aan het project moet gebeuren staat onder het kopje **Voorbereiding**.

Wat tijdens de daadwerkelijke uitvoering belangrijk is staat onder **Uitvoering**.

Onder het kopje **Maatregelen** wordt speciaal aandacht besteed aan de maatregelen van het ecologisch werkplan.

Tijdens de voorbereiding toetsen we onze plannen aan de Flora- en faunawet en aan de Natuurbeschermingswet.

De **Flora- en faunawet** schrijft ons voor zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit ter voorkoming dat we ons handelen schade toebrengen. Zie ook de brochure “Buiten aan het werk” van het ministerie van LNV (nu Ministerie van Economische Zaken) en de gedragscode Zorgvuldig winnen voor delfstofwinning (onderdeel Flora- en faunawet).

De **Natuurbeschermingswet** verplicht ons een beoordeling op te stellen waarin de effecten opgenomen zijn ten aanzien van instandhoudingsdoelen.

Ontgronden doe je niet zomaar

‘Zomaar’ ontgronden kan het landschap ernstige schade toebrengen, en dat heeft invloed op het welzijn van de mensen en dieren die in het leefgebied hun thuis hebben. Daarom is het belangrijk natuurbewust te werk te gaan.

Wij werken niet voor niets zo zorgvuldig en natuurbewust. Onze projecten leveren meerwaarde in de vorm van bijvoorbeeld natuurontwikkeling, rivierverruiming (veiligheid) en recreatie. Want voor wat de natuur ons geeft, geven we nog liever iets terug. De meerwaarde willen we bereiken in samenspraak met de omwonenden, bestuurders, milieuverenigingen, andere maatschappelijke partijen en andere belanghebbenden zodat maatschappelijk draagvlak ontstaat.

Inhoudsopgave

- 11 Duurzaamheid
- 17 Maatwerk
- 23 Voorbereiding
- 29 Uitvoering
- 35 Maatregelen
- 43 Bronnen
- 44 Checklist
- 46 Notities

Duurzaamheid

‘Wij houden ons bezig met het landschap met als doel het ideale evenwicht te vinden tussen ecologie en economisch-sociale belangen. Ecologisch hoogwaardige projecten en een financieel gezond bedrijf. Met deze combinatie hebben wij in het verleden mooie resultaten behaald. Met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is draagvlak ontwikkeld waarbij de gestelde doelen zijn bereikt. Het geeft ons het vertrouwen dat deze combinatie in nieuwe ontwikkelingen uiterst waardevol is, waarbij ook andere maatschappelijke doelen toegevoegd kunnen worden’.

Jan Willem van de Kamp

K3

‘Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die aansluit op de behoefte van het heden, zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoefte te voorzien in gevaar te brengen’.

VN-commissie Brundtland

1987

Maatwerk

Elk plan dat door ons uitgewerkt wordt, moet maatschappelijke meerwaarde hebben.

Daarom doen wij zeer uitgebreid onderzoek en luisteren we eerst naar wat betrokken partijen (zoals provincie, gemeente, grondeigenaren, pachters, omwonenden, natuurbeheerders, milieugroepen, Rijkswaterstaat, recreatieschap en Waterschap) te vertellen hebben.

Al deze gegevens worden in onze inrichtingsplannen verwerkt. Het is aan ons om de juiste balans te vinden en een voorstel te doen waar alle partijen zich in kunnen vinden.

Cultuurhistorische elementen worden, waar mogelijk, ingevlochten in het landschapsontwerp. Als er genoeg gegevens zijn, schakelen we landschapsarchitecten in die (met de vergaarde gegevens in het achterhoofd) het plan uittekenen. De uitgetekende plannen worden vervolgens besproken met de betrokkenen en eventueel aangepast. Het plan wordt getoetst en daarna voorzien van de benodigde toestemmingen en vergunningen om vervolgens uitgevoerd te worden.

Voorbereiding

1 Laat natuurtoets opstellen

Inventariseer alle beschermde én rode lijst soorten op basis van reeds beschikbare ecologische gegevens. Doe nader ecologisch onderzoek waar actuele gegevens onvoldoende zijn. Inventarisatie van vogels kan beperkt worden tot broedvogels, vermeld op de rode lijst én vogels met vaste broed-, rust- en verblijfplaatsen. Beschrijving en beoordeling van de te verwachten schade aan beschermde soorten (FF-wet), Natura 2000-instandhoudingsdoelen, beheerplannen (NBwet) én Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Laat een natuurtoets opstellen door deskundig ecooloog/ecologisch adviesbureau.

2 Laat checklist natuurwaarden opstellen

Lijst van alle soorten en habitats die wezenlijke schade kunnen ondervinden. Zowel soorten die reeds aanwezig zijn als beschermde soorten die zich tijdens de uitvoering in de ontgrondingslocatie kunnen vestigen. Laat checklist opstellen door een deskundig ecooloog/ecologisch adviesbureau; eenmalig per project.

3 Laat ecologisch werkplan opstellen

Maak een lijst van alle, bij de uitvoering te nemen, specifieke voorzorgsmaatregelen. Voor alle soorten op de checklist geldt: neem voorzorgsmaatregelen op die minstens gelijkwaardig zijn aan de maatregelen zoals beschreven in de FODI gedragscode “Zorgvuldig winnen”. Laat het ecologisch werkplan vaststellen door de directie. Laat werkplan opstellen door deskundig ecooloog/ecologisch adviesbureau.

Extra stappen, alleen uitvoeren indien aan de orde:

4 Optimaliseer ontgrondingsplan

Pas zo mogelijk het inrichtingsplan aan als daarmee schade vermeden kan worden. Leg in de planbeschrijving duidelijk vast welke planwijzigingen zijn doorgevoerd.

5 Vraag ontheffingen Flora- en faunawet aan

Besluit of het project onder de gedragscode “Zorgvuldig winnen” wordt uitgevoerd. Vraag, zo nodig, ontheffingen aan voor soorten die schade kunnen ondervinden (vermeld op checklist). Vraag ontheffing aan op basis van het ecologisch werkplan. Neem voorschriften uit ontheffingsbeschikking over in het ecologisch werkplan.

6 Vraag Natuurbeschermingswetvergunning aan

Vraag, zo nodig, een NB-wet vergunning aan voor alle Natura-2000 instandhoudingsdoelen die schade kunnen ondervinden (vermeld op checklist). Vraag vergunning aan op basis van ecologisch werkplan. Indien aan de orde: laat door deskundig ecooloog passende beoordeling uitvoeren naar effecten die in natuurtoets als ‘mogelijk significant’ zijn beoordeeld. Neem voorschriften uit vergunning, zo nodig, over in het ecologisch werkplan.

Uitvoering

1 Leg verantwoordelijkheden vast

Leg vast wie verantwoordelijk is voor uitvoering van het ecologisch werkplan. Leg een dossier aan waarin alle relevante documenten worden gebundeld. Check indien volgens gedragscode wordt gewerkt of aan voorschriften is voldaan. Zorg dat alle betrokken medewerkers en (onder) aannemers tijdig en adequaat geïnformeerd zijn én blijven. Leg afspraken vast indien verantwoordelijkheid voor de uitvoering overgedragen wordt aan andere partij (bijvoorbeeld de uitvoerende aannemer).

2 Voer ecologisch werkplan uit

Voer de in het ecologisch werkplan opgenomen voorzorgsmaatregelen uit. Voer deze maatregelen uit op alle terreindelen waar binnen een termijn van zes maanden werkzaamheden zijn voorzien (aangraving, ontgraving, grondverzet, transport, verwerking, depotvorming). Leg de voortgang van de genomen voorzorgsmaatregelen vast.

3 Laat projectgebied periodiek monitoren

Inventariseer de vestiging en ontwikkeling van soorten en habitats periodiek in een onafhankelijke rapportage. Richt deze periodieke monitoring op de soorten en habitats vermeld op de checklist natuurwaarden. Herhaal de monitoring minstens eenmaal per vijf jaar (tot oplevering). Laat monitoring uitvoeren door deskundig ecooloog/ecologisch adviesbureau.

4 Checklist en ecologisch werkplan actualiseren

Voeg nieuw waargenomen beschermde soorten, indien nodig, toe aan de checklist natuurwaarden. Stel, indien daartoe aanleiding is, het ecologisch werkplan bij. Laat het aangepaste ecologisch werkplan vaststellen door de directie.

5 Aanvullende ontheffingen FF-wet

Aanvragen voor nieuwe soorten. Vraag, op basis van het ecologisch werkplan, een ontheffing Flora- en faunawet aan voor nieuw gevestigde beschermde soorten waarvoor géén vrijstelling geldt. Neem voorschriften uit ontheffingsbeschikking over in het ecologisch werkplan.

6 Noodmaatregelen nemen bij nieuw-vestiging tabel-3-soorten

Neem bij nieuwe vestiging van strikt beschermde tabel-3-soorten adequate maatregelen om schade aan de betreffende soorten te vermijden. Leg bij onzekerheid over de doeltreffendheid van maatregelen de schade veroorzakende werkzaamheden ter plaatse stil totdat ontheffing verleend dan wel de kans op schade van de natuur is geweken.

Maatregelen

Voor elk project wordt een apart ecologisch werkplan opgesteld. Dit basisplan omschrijft de meest voorkomende maatregelen. Maatregelen moeten minstens gelijkwaardig zijn aan de maatregelen in gedragscode “Zorgvuldig Winnen”.

1 Verwijder roofgrond en vegetatie buiten het broedseizoen

Verwijder vegetatie en toplaag zo mogelijk in het winterhalfjaar vóór 1 maart en na medio augustus. Verwijderen in zomerhalfjaar alleen mogelijk als met zekerheid is vastgesteld dat ter plekke geen nesten, hollen etc. aanwezig zijn.

2 Neem maatregelen om nieuwe vestiging te voorkomen

Voorkom nieuwe vestiging van broedvogels op terreindelen waar in periode maart t/m juni werkzaamheden uitgevoerd gaan worden, door deze terreindelen frequent te belopen, te berijden of te bewerken. Voorkom gedurende het broedseizoen dat er steilranden ontstaan c.q. aanwezig zijn binnen het werkgebied. Vlak hellingen van depots en ontgravingen af tot een hellingshoek van maximaal 1:3.

3 Inspecteer terreinen voorafgaand aan uitvoeren van werken

Voer een terreininspectie uit op die percelen waar werkzaamheden starten in de periode maart t/m juni. Deze inspectie moet minder dan één maand voorafgaand aan de start van de werkzaamheden worden uitgevoerd. Markeer nesten, holen en andere voortplantingslocaties van vogels, reptielen en amfibieën op kaart én in het terrein.

4 Voer geen werkzaamheden uit op en rond gemarkeerde locaties

Stel werkzaamheden ter plaatse van gemarkeerde voortplantingslocaties uit tot buiten het

voortplantingsseizoen. Houd tot gemarkeerde locaties een zodanige afstand aan dat vermijdbare verstoring en/of verontrusting zo veel mogelijk voorkomen wordt.

Extra voorzorgsmaatregelen, alleen uit te voeren indien aan de orde:

5 Ontzie broedkolonies en vaste broedlocaties

Handhaaf zo mogelijk broedkolonies en andere vaste broedlocaties die reeds meerdere jaren in gebruik zijn. Verplaats een nestlocatie slechts indien noodzakelijk en alleen onder regie van een ter zake deskundig ecooloog.

6 Laat vissen, amfibieën en reptielen wegvangen

Laat wateren waarin beschermde vissen of amfibieën voorkomen (b.v. modderkruipers) leegvangen voorafgaand aan de werkzaamheden op een voor de betreffende soorten meest gunstig tijdstip. Laat aanwezige reptielen voorafgaand aan de werkzaamheden wegvangen. Laat het wegvangen uitvoeren door een ter zake deskundig ecooloog.

7 *Verplaats beschermde planten*

Verplaats vaste groeiplaatsen van beschermde planten, indien deze niet gespaard kunnen worden, naar een geschikte groeiplaats in de directe omgeving. Laat verplaatsen begeleiden door een ter zake deskundig ecooloog.

8 *Verdeel uitvoering over meerdere seizoenen*

Voer werkzaamheden ter plaatse van bijzonder geschikte habitats voor beschermde zoogdieren, amfibieën, reptielen en insecten gefaseerd uit over meerdere kalenderjaren (meerdere voortplantingsseizoenen).

Bronnen

Zie voor een meer complete beschrijving van de natuurwetgeving de website www.rijksoverheid.nl. Kies vervolgens 'onderwerpen', vervolgens 'natuur en biodiversiteit' en dan 'wetgeving voor natuurbescherming in Nederland.' Daar zijn diverse hulpmiddelen te vinden, zoals een soortendatabase, een gebiedendatabase etc.

De brochure "Buiten aan het Werk" van LNV (tegenwoordig Ministerie van Economische Zaken) over de Flora- en Faunawet in de praktijk. Bedoeld voor iedereen die buiten aan het werk gaat op plaatsen waar zich mogelijk beschermde planten of dieren bevinden.

"Zorgvuldig winnen", gedragscode Flora- en faunawet voor natuurbewust ontgronden. Federatie van Oppervlakte Delfstoffenwinnende Industrieën (FODI). Juni 2009.

Checklist

Vorbereiding

- 1 Natuurtoets opstellen
- 2 Checklist natuurwaarden opstellen
- 3 Ecologisch werkplan opstellen
Eventuele extra stappen
- 4 Optimaliseer ontgrondingsplan
- 5 Ontheffingen Flora- en faunawet aanvragen
- 6 Natuurbeschermingswetvergunning aanvragen

Uitvoering

- 1 Verantwoordelijkheden vastleggen
- 2 Ecologisch werkplan uitvoeren
- 3 Projectgebied periodiek laten monitoren
- 4 Checklist en ecologisch werkplan actualiseren
- 5 Aanvullende ontheffingen FF-wet
- 6 Noodmaatregelen nieuw-vestiging tabel-3-soorten

Maatregelen

- 1 Roofgrond en vegetatie buiten broedseizoen verwijderen
- 2 Maatregelen ter voorkoming nieuwe vestiging
- 3 Terrein-inspectie voorafgaand aan uitvoering
- 4 Geen werkzaamheden gemarkeerde locaties
Eventuele extra voorzorgsmaatregelen:
- 5 Ontzie broedkolonies en vaste broedlocaties
- 6 Vissen, amfibieën en reptielen weg laten vangen
- 7 Beschermde planten verplaatsen
- 8 Uitvoering over meerdere seizoenen verdelen

Notities

Wanraaij 2 • 6673 DN Andelst

info@k3.nl • www.k3.nl

024 348 88 00